N°. 274. 1853.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI

De prijs dezer Courant met het Bijblad is ƒ 30 in het jaar; die van de Courant alleen ƒ 20 en die van het Bijblad alleen ƒ 15.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

ZATURDAG 19 NOVEMBER.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

De Minister van Binnenlandsche Zaken, door den Koning gemagtigd om zorg te dragen dat, na de opheffing van het Koninklijk Nederlandsche Instituut van Wetenschappen, Letterkunde en Schoone Kunsten, de bepalingen bij uitersten wil van den 10den Januarij 1837 gemaakt door wijlen den heer mr. Jacob Hendrik Hoeufft te Breda, zoo veel mogelijk worden nageleefd, looft, ingevolge de bewoordingen van dat Testament, bij deze uit: » een gouden eerepenning ter waarde van ten minste twintig » gouden dukaten, aan den maker van het best, verre boven het middelmatige, gekeurde Latijnsch gedicht van ten minste vijftig regels, » mits geene vertaling zijnde, noch een privaat gelegenheidsvers, noch » een stuk, dat bevorens òf in druk òf in handschrift in omloop is » geweest."

De mededingende dichtstukken moeten vóór den 1sten December 1854 aan het Departement van Binnenlandsche Zaken worden ingezonden. Zij behooren te zijn geschreven met eene andere hand dan die des vervaardigers en voorzien van eene zinspreuk, te herhalen op een daarbij te voegen verzegeld briefje, bevattende den naam, de betrekking en de woonplaats van den vervaardiger.

Van den uitslag der mededinging zal nader mededeeling worden gedaan.

VAN REENEN.

VERSLAG *van de Commissie voor de geologische beschrijving en kaart van Nederland, over het verrigte van October* 1852 *tot October* 1853.

Bij het verslag hetwelk wij de eer hebben gehad den 21sten October 1852 aan den ambtsvoorganger van Uwe Excellentie aan te bieden, hebben wij uiteengezet wat er tot op den 1sten October van dat jaar, door ons en door de correspondenten en andere deskundigen aan onze commissie verbonden, was tot stand gebragt en hoedanig het verdere volvoeren van de ons opgedragen taak voorbereid is geworden.

Wij wenschen thans aan Uwe Excellentie mede te deelen wat, gedurende het afgeloopen jaar, op het terrein verrigt is geworden en welke de werkzaamheden waren die meer bepaaldelijk in studien bestaan. Onder deze laatste meenen wij vooreerst de inrigting van de verzameling voor de geologie van Nederland op het Paveljoen te Haarlem te kunnen rangschikken en, ten andere, de uitgaaf der verhandelingen die den grondslag moeten helpen uitmaken der geologische beschrijving, of liever der geologische kennis van den Nederlandschen bodem.

Ten laatste wenschen wij aan te toonen dat ons werk ook buiten 's lands met belangstelling wordt gadegeslagen.

In ons vorige verslag hebben wij de verrigtingen op het terrein onderscheiden naar de geologische indeeling der gronden. Volgens dezelfde onderscheiding wenschen wij eerst mede te deelen hoe ver het onderzoek der gronden ouder dan het diluvium, in Limburg en op de oostelijke grenzen van Twenthe en van het Zutphensche, thans gevorderd is.

Onze bekwame correspondenten te Maastricht hebben eene kleine doch zeer merkwaardige verzameling planten-afdrukken uit de steenkolen van Kerkrade bijeengebragt, welke dienen moet om dat gesteente, het eenige van dien aard waaruit, tot dusverre, op Nederlandsch grondgebied kolen worden gewonnen, nader te leeren kennen.

Met het oog op vroegere nasporingen en aanduidingen, door onzen correspondent, den kolonel van Panhuijs, aan het Gouvernement medegedeeld, wordt er buitendien thans in het hertogdom Limburg eene proef-putboring beraamd, met de hoop om daaruit ophelderingen te verwerven nopens de verdere ligging van het steenkolengesteente binnen onze grenzen, ten nutte der wetenschap en der nijverheid tevens.

Het onderzoek op het terrein van de gronden uit de zoogenaamde tweede en derde tijdvakken in Limburg, in verband met dat van de aangrenzende Belgische en Akensche gronden, is ijverig voortgezet.

Eene menigte naauwkeurig onderzochte en bestemde grondsoorten zijn, ten dienste der geologische beschrijving van het land, te Maastricht bijeengebragt.

De onzekerheid wegens het aanblijven van eenen onzer correspondenten in Limburg heeft vertraging in de werkzaamheden doen ontstaan. Mogten de gerezen bezwaren, gelijk wij vreezen, niet geheel zijn op te ruimen, zoo hopen wij echter spoedig te zullen slagen in een op nieuw en krachtig voortzetten van het werk. De voornaamste opnemingen zijn reeds verrigt en wij meenen dat de resultaten daaruit met betrekkelijk weinig moeite op te maken zijn.

Na de in het verleden jaar met kracht doorgezette nasporingen bij Losser en Winterswijk, welke niet onbelangrijke uitkomsten voor de nijverheid opleverden, hebben wij ons, dit jaar, bepaald bij het wetenschappelijk onderzoek van het ontdekte gesteente. Buitendien zijn de gronden uit het derde tijdvak in Twenthe met zorg onderzocht.

Zij toch zullen in de geologische beschrijving van Nederland eene belangrijke plaats innemen uit een zuiver wetenschappelijk oogpunt, terwijl ook de belangen van de nijverheid, van steenbakkerijen bij voorbeeld, en van den landbouw, aan de naauwkeurige kennis dezer gronden, die vele uitgestrekte kleibeddingen bevatten ten naauwste verbonden zijn. Terwijl er binnen weinig tijds een werk over de aangrenzende Munstersche gronden van den Bonnschen hoogleeraar Roemer in het licht zal verschijnen, hebben wij gemeend het vergelijken van de Nederlandsche gronden uit die tijdvakken met de aanpalende tot dat tijdstip te moeten verschuiven, ten einde eenen noodeloozen dubbelen arbeid te vermijden. De genoemde geleerde heeft onlangs de verzameling te Haarlem bezigtigd en ons toen menig feit betreffende de geologische gesteldheid van het aangrenzende Munsterland medegedeeld; iets dat voor ons onderzoek van veel gewigt is te achten.

De studie van het Nederlandsch diluvium moet gegrond worden op de kennis der gerolde steenen welke daarin voorkomen. Wij bevlijtigen ons uit dien hoofde voortdurend om eene volledige verzameling van die steenen bijeen te brengen. Daardoor alleen zal het mogelijk zijn om met der tijd den oorsprong dezer steenen, de onderling verschillende tijdvakken waarin zij van elders herwaarts zijn overgebragt en, misschien ook, het een en ander te bepalen omtrent de wijze waarop zij hier werden neêrgelegd.

Nabij Groningen is, met toestemming van het Departement van Oorlog, eene zeer uitgebreide verzameling opgedolven uit den zoogenaamden Hondsrug, bij het fort Helpman. Van Winschoten verwachten wij mede eene verzameling. Dergelijke hebben wij van de Bergamerheide, van Havelte en vooral eene, ten aanzien der versteeningen zeer belangrijke, verzameling uit de Wolbergen bij Elburg doen bijeenbrengen.

Te Hilversum is, op ruime schaal, een opgraving in het diluvium bewerkstelligd. Vondsten van [illegible], anderen hoofdzakelijk in het Uralgebergte voorkomende, [illegible] die, voor eenige jaren, aldaar zouden plaats hebben gehad, deden ons dat werk met den meesten [illegible] zoek noodzakelijk achten.

Maar hoezeer deze opgraving veel belangrijks voor de juiste kennis van ons diluvium heeft opgeleverd, zoo is er echter niets aangetroffen dat kan vergeleken worden met die aan het oostelijk Rusland eigene delfstoffen. Wij mogen daarom het vermoeden niet verzwijgen dat de vroegere, zooveel gerucht gemaakt hebbende, vondsten op een of ander misverstand berusten.

Aan de reeds voorhanden gerolde steenen uit Overijssel en Gelderland zijn dezen zomer door de leden der commissie nieuwe reeksen, uit het oostelijk gedeelte van Twenthe, uit de omstreken van Nijmegen en Moock en uit Noordbrabant toegevoegd geworden. Op deze wijze is een algemeen overzigt van ons diluvium verkregen. Het bestuderen der bijzonderheden zal nu worden voortgezet.

Het onderzoek der hedendaagsche of alluviale gronden is, op de wijze in het vorige jaar begonnen, voortgezet. Na de boring te Gouda, is er eene tweede op de aanmerkelijke diepte van 75 ellen te Purmerende verrigt. Bezwaren van finantielen aard hebben ons echter doen besluiten, die boringen niet op deze wijze voort te zetten. Wij zijn te rade geworden die niet verder aan te besteden, maar hebben gedeeltelijk de werktuigen zelve aangeschaft, gedeeltelijk boorstaven en andere voorwerpen geleend van het Departement van Oorlog en van de steden Gorinchem en Enschedé, welke die vroeger bij putboringen te Leyden en in de beide genoemde plaatsen hebben gebruikt. Met de meeste bereidwilligheid zijn ons die werktuigen ten gebruike gegeven.

Nadat alvorens een nieuw personeel van boorwerklieden te Haarlem eenigzins was geoefend, hebben wij thans eene boring te Heusden doen beginnen, ten einde de belangrijke uitkomsten, die de vroegere te Gorinchem opgeleverd heeft, te vergelijken met die van dit meer zuidelijk gelegen punt. Het zeer geschikte lokaal te Heusden is ons met groote bereidvaardigheid door den Minister van Oorlog afgestaan.

Eenmaal de werktuigen aangeschaft hebbende, zullen wij, met groote besparing van kosten, de noodige boringen kunnen doen uitvoeren. Wij achten deze voor ons onderzoek volstrekt noodzakelijk, want daardoor alleen kunnen wij onze alluviale gronden naauwkeurig leeren kennen. Op zulk eene wijze is nog nimmer een alluvium onderzocht, en wij twijfelen er niet aan of daardoor zal men in staat worden gesteld eenen helderen blik in de geschiedenis van onze aangeslibde gronden te werpen.

Tot de kennis der hedendaagsche gronden is het onderzoek noodzakelijk van de slib die, door rivieren en door de zee, wordt nedergelegd en vooral van de microscopische wezens welke die slibben bevatten. Eene uitgebreide verzameling van stalen, uit de meest verschillende plaatsen, wordt te dien einde bijeengebragt. Allen, wier medehulp wij daarbij inriepen, voldeden gaarne aan ons verzoek en, reeds in weinige maanden, heeft onze verzameling van slibben eene zeer groote uitgebreidheid verkregen.

Hetzelfde mogen wij berigten van diegenen welke wij verzocht hebben om stalen van veen, turf en kienhout te doen geworden. Ook van die stoffen bezitten wij, thans reeds, eene verscheidenheid en eene hoeveelheid die door weinig soortgelijke verzamelingen zal worden geëvenaard.

Met het oog op den grooten invloed welken de rivieren op de vorming van onzen bodem hebben uitgeoefend en nog steeds uitoefenen, is het ons noodzakelijk voorgekomen, door naauwkeurige proeven het verband te doen vaststellen, dat er bestaat tusschen de snelheid van stroomend water en de vaste stoffen welke het medevoert. Hoewel de pogingen daartoe gedaan tot dusverre vruchteloos gebleven zijn, meenen wij te mogen vertrouwen dat zij weldra met goed gevolg bekroond zullen worden.

Wij verwachten vele belangrijke bijzonderheden ten aanzien der ligging van onze alluviale gronden te zullen kunnen ontleenen aan de grondboringen, die hier te lande veelvuldig door de genie en den waterstaat ten uitvoer zijn gebragt en waarvan Uwe Excellentie ons de mededeeling heeft toegezegd.

Tot de werkzaamheden, door ons op het terrein verrigt, behoort eindelijk nog het opnemen ten behoeve der eigenlijke kaart van een groot gedeelte van Noordholland. Andere meer dringende werkzaamheden hebben diengenen uit ons midden, welke wij meer bijzonder met dat opnemingswerk belast hebben, belet om ook het overige Noordholland, volgens zijn voornemen, te bereizen; doch dit werk zal in het volgende jaar, over deze en andere provincien, worden voortgezet. Alzoo zal, te gelijk met het geologisch onderzoek van den bodem, ook het in kaart brengen van de oppervlakte geregeld worden voortgezet.

Uwe Excellentie heeft hare goedkeuring gehecht aan het openen voor het publiek van de verzameling, die wij op het Paveljoen te Haarlem hebben bijeengebragt. Die verzameling heeft thans reeds eene niet onaanzienlijke uitbreiding erlangd. Wanneer wij bedenken dat er voor een jaar nog geen enkele mineralienkast was opgezet en nog geen enkel voorwerp in den catalogus opgenomen, dan meenen wij met eenige tevredenheid te mogen zien op de beide zalen, waarin thans meer dan 5000 nommers, en daaronder een vijftigtal met tien tot honderd onderdeelen, gerangschikt staan. Dankbaar moeten wij daarbij de ondersteuning van onze mede-arbeiders vermelden, zoowel van de correspondenten als van die vele voorstanders van de wetenschap, welke ons met hunne krachtige medewerking hebben bijgestaan; en vooral moeten niet vergeten worden degenen welke met geschenken onze verzameling hebben uitgebreid, als de heer Thierens, die eene collectie koraaldieren uit den Maastrichtschen steen heeft gegeven; zoowel als diegenen, welke tijdelijk voorwerpen aan ons hebben toevertrouwd, als de heeren Boonzajer, baron van Heeckeren van Wassenaer, mr. de Ruuk, graaf Schimmelpenninck, schout-bij-nacht VerHuell, dr. Vermeer en anderen.

Wij kunnen niet genoeg herhalen dat dit ter leen geven, naar wij hopen, als eene uitnoodiging ter navolging moge verstrekken aan diegenen, welke voorwerpen bezitten, die belangrijk zijn voor de geologie van ons Vaderland. Wanneer zulke voorwerpen, hier ter vergelijking met soortgelijke en tot nader onderzoek, voor eenen tijd, zijn nedergelegd, kunnen zij soms tot onberekenbaar veel nut voor de wetenschap verstrekken, terwijl zij, hier en daar verspreid en bij bijzondere personen bewaard, voorzeker onnut en onbekend blijven.

Ten einde het bezigtigen der verzameling op het Paveljoen meer vruchten te doen dragen, hebben wij ons gehaast den catalogus der voorwerpen in druk algemeen verkrijgbaar te stellen. Wij meenen dat de overtuiging van thans niets anders dan iets zeer onvolledigs te kunnen leveren, ons niet [illegible] van onzen bodem in al zijne onderscheidingen blijft vermeerderen, zulk een werk onvolledig zijn; omdat 't slechts den toestand der verzameling en die van ons weten op het oogenblik der uitgaaf kan wedergeven. Maar hernieuwde en verbeterde uitgaven zullen dit langzamerhand kunnen verhelpen, en wij zullen, hopen wij, daartoe spoedig gedrongen worden, door de algemeene verspreiding dezer eerste uitgaaf.

In ons vorig verslag hebben wij ons voornemen te kennen gegeven van, op het voetspoor der meeste buitenlandsche bewerkers van geologische kaarten, verhandelingen uit te geven over geologische onderwerpen. Reeds nu zijn wij geslaagd in het bijeenbrengen van dergelijke stukken, en wij vertrouwen dat het eerste deel dier verhandelingen, hetwelk wij de eer hebben Uwer Excellentie thans aan te bieden, ten bewijze kan verstrekken dat de geologie hier te lande meer en meer met ijver en kennis van zaken wordt beoefend.

Als op het uitvloeisel, voor een gedeelte, van onze commissie vestigen wij nog de aandacht Uwer Excellentie op eene verhandeling over het eiland Urk, die door onzen correspondent, den hoogleeraar Harting, in het licht is gegeven. Aangeboden om in onze verhandelingen opgenomen te worden, is het ons voorgekomen dat dit werk, waarin ook botanische en andere bijzonderheden voorkomen, afzonderlijk uitgegeven, eene meer doeltreffende verbreiding zoude verkrijgen en dat een uittreksel, alleen de geologische waarnemingen bevattende, bij onze overige stukken beter zoude passen.

Voor een tweede deel onzer verhandelingen zijn de bouwstoffen bijeengebragt; een gedeelte der platen is gereed en met het drukken van den tekst is een aanvang gemaakt.

De bewerking der schaaldieren van het Limburgsche krijt is genoegzaam voltooid. Het onderzoek der hoogst merkwaardige reptilien uit den Maastrichtschen steen wordt met ijver voortgezet. Wij wenschen aan dit werk al die zorg en al die moeite te besteden, welke een voor de wetenschap zoo gewigtig onderwerp vordert. Het bewerken dezer fossile dieren kan nergens beter dan hier geschieden, omdat, nu ook de verzameling van Camper onder ons bereik is, nergens zulk eene groote hoeveelheid bouwstoffen ooit vereenigd is geweest. Het werk zal echter te veel tijd vorderen, dan dat daarvan nu reeds eene spoedige voleinding te voorzien is.

Ten einde het werk der geologische kaart ook buiten 's lands deelneming te doen vinden, hebben wij ons verslag van 1852, met eene daarbij passende inleiding, in de Fransche taal overgebragt, en zooveel mogelijk verspreid. Als een bewijs dat men ons werk met belangstelling gadeslaat, meenen wij de geschenken te mogen aanmerken, die ons na het bekend maken van dit stuk en door de welwillende medewerking van den Minister van Buitenlandsche Zaken zijn geworden. Van Groot-Brittannie hebben wij de uitstekend schoone kaarten, profillen en verhandelingen ontvangen, die door de zorg der Geological Survey worden uitgegeven. Frankrijk heeft een aantal geologische monographien van departementen gezonden, terwijl ons door Uwe Excellentie, uit de ruilinrigting van den ijverigen Vattemare de kostbare geologische kaart van Frankrijk is bezorgd. Van Saksen is ons de geologische kaart van dat koningrijk geworden; van Oostenrijk de geologische verzamelkaart met de reeks verhandelingen, die de geologische rijksinrigting te Weenen bezorgt. Pruissen heeft ons onlangs, in manuscript, de voor onze nasporingen hoogst belangrijke geologische beschrijving en kaart van Munsterland medegedeeld, die door den hoogleeraar Roemer is bewerkt; terwijl wij van de koninklijke Frederiks-universiteit te Christiania de meest voorkomende aanbieding van hulpbetoon hebben erlangd, in het vergelijken van diegenen der gerolde steenen van het Nederlandsche diluvium met de gebergten in Noorwegen, welke waarschijnlijk van daar afkomstig zijn. Wanneer men, zoo binnen als buiten 's lands, door het uitkomen onzer verhandelingen bemerkt, dat de geologische commissie werkelijk handen aan het werk slaat, mogen wij zonder twijfel nog meerdere teekenen van deelneming verwachten.

Eindelijk valt nog te vermelden, dat, op onze voordragt, bij ministerieel besluit van den 7den Januarij, het getal correspondenten vermeerderd is met de heeren:

dr. A. Brants, lid der Koninklijke Academie van Wetenschappen, op den huize het Joppe bij Zutphen;
J. J. Bruinsma, apotheker te Leeuwarden;
dr. A. A. Fokker, med. doctor te Middelburg;
J. H. Stork, predikant te Weerselo.

Uit het bovengezegde meenen wij te mogen besluiten, dat het resultaat der werkzaamheden gedurende het afgeloopen jaar gunstig is geweest. Waarnemingen zijn er in menigte geschied, meer dan genoeg althans om tot onderwerp van studie te verstrekken voor het jaargetijde waarin wij den arbeid op het terrein moeten staken. De verzameling op het Paveljoen is zoo uitgebreid geworden dat wij beschikking over meerdere ruimte hebben moeten verzoeken. In het uitgeven van een overzigt dier verzameling en tevens van de geheele geologie van Nederland, hebben wij getracht de wetenschap meer in het bereik van het algemeen te stellen. Daarbij is een deel onzer verhandelingen in het licht verschenen, dat, vertrouwen wij, met welgevallen door het wetenschappelijk publiek zal worden aangenomen. En dat, eindelijk, onze correspondentie het geheele land door met levendigheid blijft voortgaan, mogen de 450, sedert October van het vorige jaar, ingekomen stukken bewijzen en de 470 met welke onze secretaris die heeft beantwoord.

Haarlem, den 1sten October 1853.

De Commissie voor de geologische kaart van Nederland,
VAN BREDA.
MIQUEL.
STARING.

MINISTERIE VAN FINANTIEN.

De Minister van Finantien brengt, naar aanleiding van het daaromtrent bij zijn departement ontvangene berigt, ter kennis van het algemeen:

1°. dat er thans eene stoomboot tusschen *Nantes* en *Lissabon* vaart, waarmede geregeld eens in de maand brieven naar geheel *Portugal* kunnen worden verzonden. Het vertrek uit *Nantes* is bepaald op den 15den van elke maand, en de overtogt van *Parijs* tot *Lissabon* geschiedt in 85 uren, terwijl de brieven langs den landweg acht dagen tusschen die beide steden noodig hebben. De verzending uit de *Nederlanden* behoort naar mate van de ligging der plaats van afzending op den 11den of den 12den plaats te hebben, en de weg [illegible]. De fran- [illegible]

2°. dat de brieven bestemd naar *den Kerkelijken Staat*, welke over *Frankrijk* loopen, voortaan, evenmin als die waarvan de verzending over *Duitschland* geschiedt, aan eene gedwongene frankering zijn onderworpen. De verzending *over Frankrijk* kan op drie verschillende wijzen geschieden; te weten: over *Marseille* en verder met de stoomboot regtstreeks naar het land van bestemming; of wel over *Frankrijk*, *Sardinie* en *Toscane*; of eindelijk over *Frankrijk*, *Zwitserland* en *Lombardije*. Van deze drie wijzen verdient de eerste, in zooverre men den weg over *Frankrijk* verkiest, het meest in aanmerking te komen; doch het verlangen daaromtrent moet in elk geval op het adres worden aangeduid. De brieven waarop geenerhande aanwijzing voorkomt, worden langs den gewonen weg *over Duitschland* verzonden;

3°. dat de post van *Weenen* naar *Konstantinopel* thans langs ieder van de daarvoor openstaande wegen éens in de week wordt verzonden, te weten: die over *Belgrado*, vertrek van *Weenen* des [illegible], aankomst te *Konstantinopel* des Woensdags van de volgende week; en die over *Triest*, vertrek over *Weenen* des Dingsdags, aankomst te *Konstantinopel* des Zondags der volgende week.

's Gravenhage, den 14den November 1853.

De Minister van Finantien,
VAN DOORN.

De Minister van Finantien,

Gezien hebbende Zijner Majesteits besluit van den 14den November 1853 (*Staatsblad* n°. 114), bepalende de uitgifte der nieuwe en de inwisseling der nog in omloop zijnde muntbiljetten, maakt bekend:

1°. dat op den 5den December 1853, bij *de Nederlandsche Bank te Amsterdam*, zal aanvangen de uitgifte der muntbiljetten, bedoeld bij de wet van 26 April 1852 (*Staatsblad* n°. 90);

2°. dat de muntbiljetten, uitgegeven krachtens de wet van 17 September 1849 (*Staatsblad* n°. 46) en tot een bedrag van *tien millioen gulden*, overeenkomstig de wet van 18 December 1852 (*Staatsblad* n°. 211), nog in omloop, worden ingetrokken, en door de muntbiljetten, onder 1°. hiervoren vermeld, vervangen;

3°. dat het uiterlijk tijdstip der intrekking van de opgemelde muntbilletten, daargesteld krachtens de wet van 17 September 1849, blijft bepaald op den *laatsten December* 1853, en dat die intrekking plaats heeft bij de Nederlandsche Bank te *Amsterdam*;

4°. dat de gelegenheid tot inwisseling der nog in omloop zijnde muntbiljetten, uitgegeven krachtens de wet van 17 September 1849 (*Staatsblad* n°. 46), wordt opengesteld bij de Nederlandsche Bank te *Amsterdam*, *van en met den vijfden tot en met den laatsten December* 1853;

5°. dat die muntbiljetten echter nog gedurende het geheele jaar 1854, in alle betalingen aan de schatkist worden aangenomen en krachtens art. 1 der wet van 18 December 1852 (*Staatsblad* n°. 211), tot het einde van den termijn van verjaring, en dus tot 31 December 1855, inwisselbaar blijven bij de Nederlandsche Bank te *Amsterdam*;

6°. dat de houders van muntbiljetten, die zulks mogten verlangen, de tusschenkomst van de Betaalmeesters in de Provincien kunnen inroepen, om de inwisseling hunner biljetten bij de Nederlandsche Bank te *Amsterdam*, te bewerkstelligen.

's Gravenhage, den 15den November 1853.

De Minister voornoemd,
VAN DOORN.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

TURKIJE.

Een Berlijnsch blad waaraan half-officieel gezag wordt toegeschreven, de *Preussische Correspondenz*, zegt: » Eene te Berlijn ontvangen telegraphische depêche uit Bucharest van den 10den dezer maakt het hoogst waarschijnlijk dat op dien dag tusschen Bucharest en Oltenitza een groote veldslag geleverd is, welks uitslag echter bij de afzending van het berigt nog niet bekend kon zijn."

Een hiermede overeenkomend berigt wordt door de half-officiele *Oesterreichische Correspondenz* medegedeeld.

De beide genoemde bladen berigten dat Keizer Nikolaas zijnen adjudant-generaal graaf Budberg belast heeft met het burgerlijk bestuur over de Donau-vorstendommen, hetwelk de Hospodars, gelijk men weet, hebben moeten nederleggen.

De Londensche *Times* deelt onderscheidene per telegraaf uit Weenen ontvangen berigten mede betreffende de jongste voorvallen op het tooneel des oorlogs. Een berigt uit Weenen van jl. Dingsdag middag luidt aldus: » Eene officiele depêche zegt dat de Turken door de Russen verdreven zijn van het tegenover Giurgewo in den Donau gelegen eiland, maar het terstond hernomen hebben." Een volgend berigt uit Weenen, van jl. Dingsdag avond, meldt dat de Turken den aanval op hunne bij Oltenitza ingenomen stelling den 11den dezer afgeslagen hebben en nog meester waren van het eiland tegenover Giurgewo.

Verder deelt de *Times* het volgende berigt mede uit Weenen van jl. Woensdag morgen, er bijvoegende dat het uit eene goede bron afkomstig maar zoo bevreemdend is dat het nog bevestiging behoeft:

» De Turken zijn Bucharest reeds voorbij getrokken, welke stad op drie plaatsen in brand geraakt is. De Russen wijken terug naar Kronstadt. Eene Turksche legerafdeeling van 15,000 man is afgezonden om aan Russische troepen den aftogt door Servie af te snijden. Het Oostenrijksche gouvernement heeft last gegeven om onverwijld eene legerafdeeling in Croatie te vereenigen."

De *Times* merkt hierbij op, dat het in Zevenbergen en alzoo op Oostenrijksch grondgebied gelegen Kronstadt het naaste punt is waarnaar een van Bucharest vlugtend Russisch corps de wijk zou kunnen nemen, in geval het zich de gemeenschap met Moldavie afgesneden zag.

Een telegraphisch berigt uit Weenen van gisteren, Donderdag, morgen bevestigt het berigt van het zamentrekken eener Oostenrijksche legerafdeeling in Kroatie; en meldt verder dat een corps Russische troepen van 50,000 man, hetwelk onder bevel van den generaal Osten-Sacken in Bessarabie gelegerd was, over den Pruth getrokken is om de Russische krijgsmagt in de Donau-vorstendommen te versterken.

— Te Marseille en te Triëst zijn berigten uit Konstantinopel van den 7den dezer ontvangen, waarvan de hoofdinhoud door telegraphische depêches wordt medegedeeld. De bevolking der hoofdstad was in groote opgewondenheid, vooral sedert het bekend werd dat de Sultan besloten had zich nader bij het oorlogstooneel te begeven; de bijnaam van *Gazi*, of *veroveraar* was hem deswege gegeven; evenwel heerschte er ongestoorde orde. Twee honderd Russen waren te Konstantinopel aangebragt, die gevangen waren genomen bij de bestorming eener Russische forteres in Klein Azie. Meer en meer door geldgebrek gedrongen, was de Porte overgegaan tot de uitvoering van het laatstelijk genomen besluit om eene aanzienlijke geldleening te Parijs en te Londen te sluiten; Namik-Pacha is daarmede belast en reeds te Marseille aangekomen.

De Porte hield op de krijgsbedrijven in Azie niet minder het oog dan op die aan den Donau. Eene aanzienlijke Turksche krijgsmagt werd bij de Aziatische grenzen vereenigd, terwijl een groot deel der Turksche vloot naar de Zwarte zee gestevend was, om de bewegingen dier krijgsmagt te ondersteunen.

De Porte onzeker zijnde omtrent de ware bedoelingen der regering van Servie, welks bevolking sinds lang meer geneigd is tot aansluiting aan de zaak van Rusland, heeft den vorst van Servie uitgenoodigd bepaaldelijk te verklaren of hij al of niet bereid zou zijn des noods de Servische vestingen voor eene Turksche bezetting te openen.

— Van den 18den October tot den 1sten November zijn niet minder dan 260 met graan geladen schepen uit de Zwarte zee de haven van Konstantinopel binnengeloopen.

ZWITSERLAND.

Den 9den dezer is in het kanton Tessin een Oostenrijksch onderdaan, een ingezeten der stad Como, in hechtenis genomen, als verdacht van mede te werken tot de woelingen der conservative of Oostenrijksche partij in dat kanton. Deze arrestatie heeft verder aanleiding gegeven tot het in hechtenis nemen van eenige katholijke geestelijken in Tessin en van andere lieden van bekende conservative denkwijze.

Men verzekert dat het Zwitsersche gouvernement zich deze zaak heeft aangetrokken en ze als eene eedgenootschappelijke aangelegenheid wil behandelen; althans wordt door de radicale Zwitsersche dagbladpers veel gewigt gehecht aan deze » zamenzwering der priesters en der conservativen", gelijk zij zich uitdrukken.

ITALIE.

Volgens een berigt uit Turyn van gisteren is de Sardinische kamer van volksvertegenwoordigers dien dag overgegaan tot de verkiezing van eenen voorzitter ter vervanging van den heer Ratazzi, die dezer dagen, gelijk men weet, benoemd is tot minister van justitie. De keuze is op een staatsman van liberale denkwijze gevallen, en wel, overeenkomstig den wensch des gouvernements, op den afgetreden minister van justitie, den heer Buoncompagni.

De Groot-hertog van Toscana is den 9den dezer van zijne reis naar Rome en Napels te Florence teruggekomen. Volgens berigten uit Turyn van den 13den, meende men aldaar te weten dat de Groot-hertog deze reis had gedaan ten einde zich met den Paus en met den Koning naar Napels te verstaan voor het geval dat eene mogelijke storing van den algemeenen vrede den politieken toestand van Italie met nieuwe schokken mogt bedreigen.

PORTUGAL.

De berigten uit Lissabon van den 11den dezer doen zien dat het Portugesche gouvernement, terwijl het bij de voorkomende verkiezingen van leden der wetgevende kamers de bovenhand behoudt boven zijn politieke tegenstanders, steeds met geldgebrek te worstelen heeft, en daarin niet kan voorzien dan door middelen die de schatkist nog meer bezwaren. De minister van finantien heeft laatstelijk weder eene geldleening gesloten; ditmaal binnen 's lands en wel met eenige kapitalisten van Oporto, die, behoudens de goedkeuring der Cortes, eene som van 500 conto's zullen voorschieten tegen 7 per cent jaarrente en jaarlijksche aflossing van 5 per cent. Deze gelden worden gezegd bestemd te zijn voor het aanleggen van wegen in het noorden des lands.

FRANKRIJK.

Het Fransche regeringsblad van gisteren behelst een artikel over de duurte der levensmiddelen, waarin betoogd wordt dat de volksvoeding in Frankrijk door de eigen productie van voedselstoffen gepaard aan den ruimen toevoer van buitenlandsch graan, tot aan den volgenden oogst genoegzaam is verzekerd, en dat derhalve ook eerlang eene daling der prijzen mag worden verwacht.

— Het hof van assises te Parijs heeft uitspraak gedaan in het regtsgeding tegen de personen die beschuldigd waren van eenen toeleg om den Keizer der Franschen, bij een bezoek in een der Parijsche schouwburgen, om het leven te brengen. Nadat de debatten ruim eene week hadden geduurd, zijn ten aanzien van elken beschuldigde de volgende vragen aan de jury gedaan: » Heeft hij in 1853 met verscheiden andere personen een plan beraamd en afgesproken: 1°. om eenen aanslag tegen het leven of den persoon des Keizers te doen; 2°. om het gouvernement of de bestaande regeling der troonsopvolging omver te werpen of te veranderen, en de burgers op te ruijen tot geweldadig verzet tegen het keizerlijk gezag? Is de vorming van dat plan gevolgd door handelingen gepleegd of aangevangen met het doel om tot deszelfs uitvoering te geraken?" Deze vragen zijn door de jury, na vijf uren beraadslagens, ten opzigte van zes beschuldigden ontkennend beantwoord, doch bevestigend ten aanzien der een en twintig overige. Een dezer laatste had aan de overheid mededeelingen gedaan die haar op het spoor der zamenzwering bragten, en had dit als eene verschooning willen doen gelden; doch het is door de gezworenen niet als zoodanig aangenomen. Ten gunste van elf der schuldig verklaarden is het bestaan van verzachtende omstandigheden door de jury erkend. Vervolgens zijn de schuldigen veroordeeld deels tot deportatie en deels tot minder zware straffen.

De teregtzittingen in dit proces zijn bestendig door een talrijk publiek bijgewoond, en aan de Fransche dagbladen is veroorloofd verslag van dezelve te geven. Het publiek heeft zich alzoo kunnen overtuigen dat de misdadige plannen tegen den Keizer en de woelingen der demokratische genootschappen geen uitvindsels der politie zijn, zoo als politieke tegenstanders van het tegenwoordige Fransche gouvernement zouden willen doen gelooven.

— De Parijsche *Constitutionnel* zegt in het beursberigt van jl. Woensdag: » Sedert eenige dagen heeft onze effectenbeurs onveranderlijk dezelfde houding. Elke beursdag doet den prijs der Fransche staatsschuldbrieven eenige centimes dalen; het is een gevolg daarvan dat de speculanten moede zijn van het wachten naar stellige berigten die den afloop van het Turksch-Russische geschil kunnen doen vooruitzien. De neiging tot dalen werd versterkt door de in omloop zijnde geruchten ten aanzien der Bank van Frankrijk; zij is voornemens, naar men zegt, maatregelen te nemen om den steeds toenemenden uitvoer van specie te stremmen; deze maatregelen zouden bestaan, hetzij in eene verhooging van het disconto of in eene verkorting van den termijn waarvoor gedisconteerd wordt."

Een telegraphisch berigt van de Parijsche effectenbeurs van gisteren, Donderdag, meldt weder eene onbeduidende daling der Fransche rente.

— In een door de Brusselsche bladen medegedeelden brief uit Parijs van den 16den dezer leest men het volgende: » In weerwil van minder heldere vooruitzigten, bevestigt het zich meer en meer dat er geene buitengewone aanstalten worden gemaakt om de werkelijke getalsterkte van het leger te vermeerderen. De reorganisatie van het corps der jagers van Vincennes was een sedert lang voorgenomen maatregel. Alleen bemerkt men eene zeer groote spaarzaamheid in het verleenen van verlof aan militairen."

— Eenige reeders van Havre hebben verzocht 600,000 kilogr. ijzer zonder betaling van regt of althans tegen een verlaagd regt te mogen invoeren, ten einde tijdig de noodige kettingen te kunnen leveren voor de uitrusting van niet minder dan twee en dertig Fransche koopvaardijschepen, welke anders grootelijks zou vertraagd worden, daar de Fransche ijzergieterijen aan de veelvuldige bestellingen naauwlijks meer kunnen voldoen. De minister van marine moet geantwoord hebben dat hij het verzoek bij de ministers van finantien en van handel zou ondersteunen.

— Het hoofdbestuur der gereformeerde kerkgemeenten in Frankrijk heeft bij den minister van eeredienst eene klagte ingediend tegen eenen onderprefect, die op het kerkhof der gemeente Chelles (in het departement van de Oise) een aldaar openlijk begraven lijk van een Protestant heimelijk had doen opdelven en weder begraven nabij de plaats bestemd voor de lijken van ongedoopten, zelfmoordenaren enz.

ENGELAND.

De Noord-Amerikaansche dagbladen, en zelfs een onderhandsch orgaan van het kabinet van Washington, hebben beweerd dat er tusschen Spanje en Engeland eene overeenkomst was gesloten, strekkende om op Cuba de slavernij allengs op te heffen door de invoering van het leerlingschap, als eenen overgang der nu op Cuba aanwezige of nog aan te voeren Afrikaansche negers tot de vrijheid.

Lord Howden, die als Britsche gezant bij het Spaansche hof die overeenkomst zou hebben tot stand gebragt, verklaart thans in eenen brief die door de Londensche dagbladen wordt medegedeeld, dat al hetgeen van die overeenkomst wordt gezegd, belagchelijke doch sluwe en booze verzinsels zijn.

— Op het punt staande van naar Indie te vertrekken, heeft lord Elphinstone, de nieuw benoemde gouverneur van het presidentschap van Bombay, een gastmaal bijgewoond, hetwelk tot zijne eer door het bestuur der Oost-Indische Compagnie werd gegeven, en waar ook verscheiden leden

van het Britsche kabinet tegenwoordig waren. Lord Elphinstone verklaarde bij de beantwoording van een hem gebragten afscheidsdronk, wat naar zijne meening de hoofdbedoelingen waren die de bestuurder van eene der Indische provincien behoorde te beoogen. „Er zijn thans — zeide hij — drie dingen waaraan zij die met het bestuur over Indie belast zijn, bijzondere zorg moeten wijden: 1°. de ontwikkeling der hulpbronnen voor Indie's welvaart; 2°. de welingerigte en practische opleiding der inlanders tot wereldlijke kundigheden; en 3°. moeten zij bedacht zijn om die inlanders, welke voor de staatsdienst geschikt zijn, tot openbare ambten van vereerenden en verantwoordelijken aard te verheffen naar mate de gelegenheid daartoe zich mogt aanbieden. Ik ben overtuigd dat het de wensch van het Engelsche volk is, aan de inlandsche bevolking van Indie het volle genot te geven van de zegenrijke werking der Britsche heerschappij; en ik weet dat hieromtrent mijne inzigten geheel overeenstemmen met die van het Hof van Directeuren en van Harer Majesteits gouvernement."

Het ministeriele Londensche avondblad de *Globe* roemt in zijn nommer van jl. Woensdag de keuze van lord Elphinstone, en merkt aan dat er voor Indie's toekomst veel afhangt van de aanstaande keuze van een nieuwen gouverneur-generaal, maar besluit aldus: „Zoo wij de staatkunde mogten omschrijven, die in de jongste benoeming van hooge Indische ambtenaren doorstraalt, zouden wij zeggen dat zij bestaan zal in zoodanige inachtneming van de wenschen en genegdheden der inlandsche volksstammen als bestaanbaar zal zijn met het Britsche oppergezag, en in zoodanige ontwikkeling der hulpbronnen van het Indische gebied als bevorderlijk zal zijn voor de welvaart van Groot-Britannie."

BEURS-BERIGTEN. (*Naar officiele opgaven.*)

Parijs 16 November: Fransche 3 pcts. rente fr. 73.50; idem $4\frac{1}{2}$ pcts. fr. 99.90.

Londen 16 November: Engel. 3 pcts. geconsolid. $94\frac{7}{8}$ pct. —; Nederl. $2\frac{1}{2}$ pcts. $63\frac{1}{4}$ pct.; — idem 4 pcts. $94\frac{1}{2}$ pct.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'sGRAVENHAGE, *den* 18*den November* 1853.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden zijn de algemeene beraadslagingen over het wets-ontwerp tot goedkeuring eener met de Nederlandsche Handel-maatschappij gesloten overeenkomst voortgezet en geëindigd. Daarbij hebben het woord gevoerd de heeren van Hoëvell, Groen van Prinsterer, Ter Bruggen Hugenholtz, Stolte, van Bosse, Rochussen, van Goltstein, Baud, Sander, Sloet tot Oldhuis en G. Schimmelpenninck en de Minister van Kolonien.

Daarna zijn de algemeene beraadslagingen gesloten.

Bij de behandeling van het eenig artikel der wets-voordragt luidende:

„De overeenkomst op den $21/22$ Julij 1853 tusschen den Minister van Kolonien en de Nederlandsche Handel-maatschappij gesloten, ter vervanging van die van $2/3$ Julij 1849, behoorende bij de wet van den 14den September 1849 (*Staatsblad* n°. 42) wordt bekrachtigd zooals dezelve aan deze wet is geannexeerd."

Zijn drie amendementen voorgesteld daartoe strekkende om dit artikel door een tweede te doen volgen.

Het eerste werd voorgedragen door den heer G. Schimmelpenninck die wenschte dat tweede artikel aldus te doen luiden:

„De hoeveelheid gouvernementsproducten welke na 1°. Januarij 1860 in Indie zal [illegible] wet [illegible]

De heer Elout van Soeterwoude stelde het volgende voor:

„Van het voorbehoud, vervat in art. 2 der geannexeerde overeenkomst wordt zonder goedkeuring der wetgevende magt geen gebruik gemaakt."

De heer Rochussen wilde dat artikel aldus doen luiden:

„Vóór den laatsten December 1859 zal door de wet worden beslist op welke wijze in verband met het bij deze wet bekrachtigde contract over de in Nederlandsch Indie aan de Regering geleverd wordende producten zal worden beschikt.

De beide eerste amendementen zijn, in den loop der beraadslagingen, naar aanleiding van de daartegen ingebragte aanmerkingen, door de voorstellers ingetrokken.

Het amendement van den heer Rochussen is met 34 tegen 28 stemmen verworpen.

Vóór hebben gestemd de heeren: van der Poel, Stolte, Sleeswijk Vening, van Bosse, Taets van Amerongen, Wintgens, de Brauw, Schimmelpenninck van der Oije, Donker, Bots, Groen van Prinsterer, Baud, Mackay, Elout van Soeterwoude, Sander, van Lynden, Rochussen, van Asch van Wijck, Bieruma Oosting, van Nispen van Sevenaer, van Reede van Oudtshoorn, van Rappard, Dirks, Engelen, Rijk, van Deinse, Meeussen en Schimmelpenninck.

Het wets-ontwerp in zijn geheel aan eene stemming onderworpen, is met 58 tegen 5 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren Jespers, Meeussen, Schimmelpenninck, Ter Bruggen Hugenholtz en Stolte.

Onder de heden ingekomen stukken behooren eenige verzoekschriften van adressanten die bij het opmaken der lijst van candidaten ter vervulling van de in de Algemeene Rekenkamer ontstane vacature wenschen in aanmerking te komen.

De Commissien van Rapporteurs voor de wets-ontwerpen tot regeling der uitgaven wegens verstrekkingen voor de Departementen van Marine en van Oorlog hebben hare eindverslagen ter tafel gebragt.

De Kamer heeft bepaald dat de beraadslagingen over deze wets-ontwerpen achtereenvolgens zullen gehouden worden op aanstaanden Maandag den 21sten dezer, na afloop der op dien dag aan de orde gestelde werkzaamheden.

De Vergadering zal morgen behandelen de vraag omtrent het in overweging nemen van het voorstel van negen leden betrekkelijk de afschaffing van het tonnegeld en den accijns op het geslagt.

Met dit nommer der *Staats-courant* worden verzonden vel 25 — 28 van het BIJBLAD II, inhoudende het verslag van het verhandelde in de zitting der Tweede Kamer van den 17den November jl.

Den 18den November is verzonden n°. 114 van het STAATSBLAD.

Rhijnhoogte te Keulen: den 16den November 4 voet $10\frac{1}{2}$ duim (4 voet $11\frac{1}{2}$ duim Rhijnl.)

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

_ Bij het Ministerie van Binnenlandsche Zaken zijn, behalve de gewone dagbladen, ingekomen de navolgende werken, als:

BOEKWERKEN.

Het Jesuitisme onzer eeuw, door Th. König, uit het Hoogduitsch; te Amsterdam, bij Joh. van der Hey & Zoon, 1853.

Zes maanden in Natal en onder de Hollandsche Boeren van de Kaap-kolonie, uit het Engelsch van Charles Barter Esq. (met eene afbeelding van Pieter Maritzburg); Amsterdam, P. N. van Kampen, 1853.

De beproevingen des levens, door de schrijfster van Geertruida of de liefde des geloofs, en Blanche Evelyn of de kracht des geloofs, naar het Engelsch (1ste en 2de deel); Amsterdam, P. N. van Kampen, 1853.

Het leven van Jezus voor jonge lieden, door Johanna; Amsterdam, P. N. van Kampen, 1853.

Het karakter der wetenschap, eene voorlezing ter opening der academische lessen, uitgesproken door mr. C. W. Opzoomer; Amsterdam, J. H. Gebhard & Co., 1853.

Handboek der bijbelverklaring voor huisgezinnen, de voornaamste gedeelten der Heilige Schrift in geschiedkundigen zamenhang uitgelegd, met een overzigt der niet verklaarde plaatsen, voornamelijk bewerkt naar het Handbuch der Bibelerklärung, uitgegeven door het Calwer-Verlagsverein, door T. M. Looman (met kaarten), 1ste, 2de en 3de aflevering; Amsterdam, H. Höveker, 1853.

Genade en heerlijkheid, naar het Engelsch van Horatius Bonar; Amsterdam, H. Höveker, 1853.

Aan de onbekeerden, naar het Engelsch van Horatius Bonar; Amsterdam, H. Höveker, 1853.

Honderd leesoefeningen, ontleend uit de kinderwereld, 't dagelijksch leven, de geschiedenis en de natuur (1ste stukje), door G. Engelberts Gerrits; te Amsterdam, bij Schalekamp, van de Grampel en Bakker, 1853.

Inleiding tot de oefeningen het eerste leesboekje voorafgaande, overeenkomstig de drie eerste leestafels van den heer P. J. Prinsen, door eenen kindervriend (1ste stukje); te Amsterdam, bij Schalekamp, van de Grampel en Bakker, 1853.

Proeve eener beknopte schets van de geschiedenis des Vaderlands voor de Protestantsche jeugd, door een Protestantsch onderwijzer; Enkhuizen, H. de Ringh, 1853.

Schets van de geschiedenis der Israëliten, vóór en sedert hun volksbestaan, ten dienste vooral der Israëlitische scholen en huisgezinnen, eenigzins bewerkt naar M. Elkans Leitfaden, enz., door L. Borstel (met rabbinale goedkeuring), 1ste stuk; 's Gravenhage, Gebroeders Belinfante, 1853.

Christelijk album, woorden van stichting in onze huiskamers, ter opleiding tot een godsdienstig leven, een werk, in maandelijksche afleveringen, voor beschaafde Christenen van allerlei stand, 1849, 1850, 1851, 1852 en van 1853 de 1ste tot en met de 10de aflevering; te Haarlem, bij A. C. Kruseman, 1849 tot 1853.

Album der natuur, een werk ter verspreiding van natuurkennis onder beschaafde lezers van allerlei stand, 1852 en van 1853 de 1ste tot en met de [illegible] aflevering; te Haarlem, bij A. C. Kruseman, 1852 en 1853.

[illegible] allen, die belang hebben bij effecten en effectenhandel, door J. de Weveringh, 1ste deel (Nederlandsche staatsschuld), 2de deel, 1ste aflevering (buitenlandsche staatsschuld, Anhalt-Belgie) en 2de deel 2de aflevering (buitenlandsche staatsschuld, Belgie-Engeland); Haarlem, A. C. Kruseman, 1852 en 1853.

Geschiedenis der Christelijke godgeleerdheid gedurende het apostolisch tijdvak, door Eduard Reuss, hoogleeraar bij de Godgeleerde faculteit en het Protestantsch seminarie te Straatsburg, uit het Fransch vertaald door Cd. Busken Huet (1ste en 2de stuk); Haarlem, A. C. Kruseman, 1853.

Beknopte handleiding tot de kennis van de gronden der toonkunst, door H. C. Cleterbos (melodie); Haarlem, A. C. Kruseman, 1853.

De geologie van Nederland, handleiding voor de bezigtigers der verzameling op het Paviljoen te Haarlem; te Haarlem, bij A. C. Kruseman, 1853.

Belijdenisvrijheid, een [illegible] in Pruissen, uit het Hoogduitsch vertaald en medegedeeld door Cd. Busken Huet; Haarlem, A. C. Kruseman, 1853.

Matthias Claudius, de Wandsbecker Bode (proza), uit het Hoogduitsch vertaald door dr. J. C. van Deventer, 1ste deel (1ste, 2de, 3de en 4de aflevering); Haarlem, A. C. Kruseman, 1853.

De kleine Kempis, door G. Tersteegen, naar de 13de uitgave uit het Hoogduitsch vertaald; te Haarlem, bij de Erven F. Bohn, 1853.

Oefeningen op Murray's English spellingbook, door O. C. Broedelet, onderwijzer in de Engelsche taal te Rotterdam; te Rotterdam, bij M. Wijt & Zonen, 1853.

De redelijke godsdienst, zoo als deze door den weldenkenden Christen wordt hooggeschat, beoefend en verdedigd, door D. Doedes, predikant te Ingen, een vervolg van De Christen zoo als hij behoort te zijn; te Wijk bij Duurstede, bij W. F. Stramrood, 1853.

Algemeene geschiedenis des vaderlands, van de vroegste tijden tot op heden door dr. J. P. Arend, 2de deel, 6de stuk, 2de aflevering (met platen, kaarten en portretten); te Amsterdam, bij C. L. Schleijer & Zoon, 1853.

Nieuwste kerkredenen van F. W. Krummacher, predikant te Berlijn, (24ste en 25ste aflevering); Amsterdam, H. Höveker, 1853.

Nederlands Oost-Indie, of beschrijving der Nederlandsche bezittingen in Oost-Indie, door A. J. van der Aa (met platen en kaarten), 33ste aflevering; Breda, Broese & Comp., 1853.

Australie en zijne bewoners, volgens de nieuwste ontdekkingen, uit het Hoogduitsch van dr. F. H. Ungewitter, voor Nederlanders bewerkt door P. H. Witkamp (3de aflevering); te Haarlem, bij de Erven F. Bohn, 1853.

Het Evangelie van Johannes gebragt in huizen en harten, een godsdienstig en wetenschappelijk dagboek voor beschaafde Christenen, nagelaten door G. H. van Senden, in leven theol. doct., ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, lid van vele binnen- en buitenlandsche geleerde genootschappen en predikant te Zwolle (9de aflevering); te Zwolle, bij W. E. J. Tjeenk Willink, 1853.

De natuurkundige grondslagen van den akkerbouw, en hunne belangrijkheid voor de praktijk, door dr. Emil Wolff, naar het Hoogduitsch bewerkt door E. C. Enklaar (3de stuk); te Zwolle, bij W. E. J. Tjeenk Willink, 1853.

TIJDSCHRIFTEN.

Het Leeskabinet, mengelwerk tot gezellig onderhoud voor beschaafde kringen, voor 1853 (n°. 10), met platen; te Amsterdam, bij Hendrik Frijlink, 1853.

De Gids (17de jaargang), nieuwe serie (6de jaargang), October 1853; Amsterdam, P. N. van Kampen.

Keur van Mengelingen, nuttige en aangename lectuur voor den beschaafden stand (1853 n°. 5); Amsterdam, J. C. van Kesteren, 1853.

De Recensent, algemeen letterlievend maandschrift (n°. 10, October 1853); te Amsterdam, bij Johs. van der Heij & Zoon.

Maandschrift voor den beschaafden stand ter bevordering van bijbelkennis en Christelijk leven (voor 1853 n°. 10); te Amsterdam, bij Johannes van der Heij & Zoon.

De Economist, tijdschrift voor alle standen (October 1853); te Amsterdam, bij J. H. Gebhard & Comp. 1853.

De Vereeniging; Christelijke stemmen, 8ste jaargang 3 en 4 (September en October 1853); Amsterdam, H. Höveker, 1853.

De Christelijke verzamelaar door en voor het volk (15 September en 15 October 1853), n°. 4 en 5; te Amsterdam, bij H. Höveker, 1853.

Timotheus, tijdschrift voor de jeugd (5de jaargang n°. 15, 16, 17, 18, 19 en 20); te Amsterdam, bij H. Höveker, 1853.

Het Zendelingsblad voor de jeugd, door T. M. Looman, 4de deel n°. 4 en 5 (September en October); te Amsterdam, bij H. Höveker, 1853.

De Militaire Spectator, tijdschrift voor het Nederlandsche leger, 2de serie, 6de deel (September 1853, n°. 3); te Breda, bij Broese & Comp., 1853.

Het Vaandel, tijdschrift voor onder-officieren, 3de jaargang, October 1853; te Delft, bij N. J. Oververde, 1853.

Tijdschrift voor algemeene gezondheidsregeling en medische politie, 1ste jaargang, 2de stuk (Augustus 1853); 's Gravenhage, Gebroeders Belinfante.

Themis, regtskundig tijdschrift (14de jaargang, n°. 3); te 's Gravenhage, bij Gebr. Belinfante, 1853.

Algemeene Konst- en Letterbode voor het jaar 1853 (n°. 40, 41, 42 en 43); te Haarlem, bij de Erven Loosjes.

Aglaja, dames-handwerken, jaargang 1849, 1850, 1851, 1852, en van 1853, n°. 1 tot en met 11; te Haarlem, bij A. C. Kruseman.

Naamlijst (maandboekje) der geborene, gehuwde en overledene personen der stad Middelburg, gedurende de maand September 1853; te Middelburg, bij de Wed. C. Jongbloed ...

Tijdschrift ... Sloet tot Oldhuis (9de deel 5de stuk); te Zwolle, bij W. E. J. Tjeenk Willink, 1853.

De Vriend van den Landman, tijdschrift ter bevordering van akker- en tuinbouw, veeteelt en boomkweekerij in Nederland, 1853, n°. 10 (met eene plaat); te Zwolle, bij W. E. J. Tjeenk Willink, 1853.

SCHOOLBOEKEN.

Leesboekje voor eerstbeginnenden ... welke volgens de leerwijze van den heer P. J. Prinsen onderwezen worden, door H. Kroeze Ramaker, 1ste stukje (27ste druk), 3de stukje (25ste druk), 4de stukje (23ste druk) en 6de stukje (10de druk); te Amsterdam, bij Schalekamp, van de Grampel en Bakker, 1853.

Eerste beginselen der Fransche taal, bevattende de zelfstandige en bijvoegelijke naamwoorden, met toepasselijke opstellen (4de druk); te Amsterdam, bij Schalekamp, van de Grampel en Bakker, 1853.

Algemeene kunstwoordentolk, bevattende de vertaling en verklaring van alle vreemde woorden en zegswijzen, die in geschriften van allerlei aard, in de taal der zamenleving, in handel, bedrijf enz. voorkomen, met aanduiding van de uitspraak en den klemtoon dier woorden en naauwkeurige opgave hunner afstamming en vorming, door J. Kramers Jz. (2de verbeterde en vermeerderde druk), 1ste en 2de aflevering; Gouda, G. B. van Goor, 1853.

Het hart van Mid-Lothian, door Walter Scott, uit het Engelsch vertaald, nieuwe uitgave, herzien door M. P. Lindo (2de deel); Haarlem, A. C. Kruseman, 1853.

De predikant van Wakefield, door Olivier Goldsmith, herziene vertaling uit het Engelsch; Haarlem, A. C. Kruseman, 1852.

Nieuwe beoefenende Hoogduitsche spraakkunst, of gemakkelijke wijze om de Hoogduitsche taal te leeren, door J. V. Meidinger (10de vermeerderde en verbeterde druk); te Zwolle, bij H. Aszoon Doijer, 1853.

MINISTERIE VAN MARINE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, ... op de gronden aan den oostkant der bank *Vuilbaard* (*Ooster-Schelde*) is, aldaar geplaatste *witte ton* eene kabellengte om de W. N. W. is uitgebragt, in de diepte van $3\frac{1}{2}$ vadem, in de merken;

de molen het Hart tegen de westzijde der Nieuwe Kerk van Zierikzee;
de landskeet op den zeedijk aldaar, eene scheepslengte buiten het hoofd van Zierikzee,

en dat de *roode ton* den *Galgenplaat*, door aanwas van grond, eene kabellengte om de N. W. in de diepte van 14 voeten is uitgebragt, in de merken:

de Stadhuistoren van Zierikzee tusschen de torentjes van de Nobelpoort, met den molen van het bolwerk in elkander;
de toren van Stavenisse in eene opening van eene groote rij boomen, aldaar staande.

's Gravenhage, den 9den November 1853.

De Minister voornoemd,
J. Enslie.

* * De Minister van Marine, van voornemen zijnde op den 14den December aanstaande, bij Inschrijving te doen Aanbesteden de Levering van

115,000 pond Gerookt Spek, en
6000 pond Grof Geraffineerd Hard Zout,

Brengt ter kennis van de Gegadigden, dat de Biljetten van Inschrijving vóór of op den 14den December dezes jaars, des morgens vóór 12 ure, vrachtvrij aan het Departement van Marine te *'s Gravenhage* zullen behooren bezorgd te zijn, en moeten bevatten de prijzen in schrift letters, waarvoor de Gegadigden de voorschreven levering, hetzij voor het geheel, of wel voor één of meerdere termijnen bij het Bestek bepaald, en voor zooveel het Gerookt Spek betreft, ook voor een gedeelte van een termijn, doch voor geene kleinere hoeveelheid dan 10,000 pond, en verder op de, bij de Bestekken omschrevene voorwaarden bij de 100 Nederlandsche ponden genegen zijn aan te nemen; behoudende de Minister aan zich de magt om de geheele dan wel een gedeelte der levering toe te wijzen;

dat bij die Biljetten tevens moeten worden opgegeven de namen en voornamen, alsmede de woonplaatsen, zoo der Inschrijvers als van hunne Borgen:

dat de Biljetten van Inschrijving op gezegeld papier zullen moeten zijn geschreven en door de Inschrijvers onderteekend, geene bij-condition zullen mogen bevatten, noch daarop doorhalingen gedaan, zullende die, welke niet dienovereenkomstig bevonden worden, niet ter mededinging toegelaten maar ter zijde gelegd worden;

dat de Bestekken waarop de voormelde Aanbesteding zal plaats hebben, van heden af (Zondagen uitgezonderd), van 10 ure des morgens tot 2 ure des namiddags, voor de Gegadigden zullen ter lezing liggen ter Secretarie van het Departement van Marine te *'s Gravenhage*, aan de Bureaux van de Directien der Marine te *Amsterdam* en te *Vlissingen*, alsmede ter Griffien van de Heeren Commissarissen des Konings in de Provincien *Gelderland* en *Noordbrabant*.

Het Monster van het te leveren Zout zal aan het Bureau van de Directie der Marine te *Amsterdam* ter bezigtiging liggen.

's Gravenhage, den 17den November 1853.

De Minister voornoemd,
J. Enslie.

DROOGMAKING VAN HET HAARLEMMER-MEER.

De Commissie van Beheer en Toezigt verwittigt de Gegadigden, dat zij zal overgaan tot eene *vierde* Verkooping van gronden in den Haarlemmermeer-polder, nabij de Oude Wetering, op *Dingsdag* den *29sten November* 1853, 's morgens ten 10 *ure*, in het Logement *de Zwaan* bij den Kaatslein *Rottevel* te *Lisse*, aan den Straatweg van *Leyden* naar *Haarlem*.

De Algemeene Voorwaarden met de Algemeene Kaart van den geheelen polder, benevens de Bijzondere Kaart en de Staat der te veilen perceelen zijn te bekomen, op vrachtvrije aanvrage en tegen betaling van 25 cents, bij den Heer *de Breuk*, Boekdrukker te *Leyden*.

Inlichtingen zijn te bekomen bij den Heer Ingenieur *Beijerinck* aldaar.

De Commissie voornoemd,
Graaf van Erbsberg.

PLAATSELIJKE BESTUREN.

STRANDVONDERIJ.

De Burgemeester van *'s Gravenhage* roept voor de eerste maal op de Regthebbenden op 52 Stuks in Zee gevischte *vreemde* Haringnetten, 14 Stuks Tonnetjes of zoogenaamde Brails en den bij de Vleet behoorenden Reep, om ... hunne bewijzen tot ... binnen den bij de Wet bepaalden tijd ... De Merken der Netten zijn als volgt:

ILP. LY. R., een vierkant met een kruis, MP. ... PM. FP. SWF. FP. LLM. FLV. LMS. AB. BLP. ... CIM. Dertien Tonnetjes zijn gemerkt C. 562: een is gemerkt 545.

Nadere inlichtingen te bekomen bij den heer *F. J. Bohr*, Commissaris van Politie, wonende te *Scheveningen*.

's Gravenhage, den 18den November 1853.

De Burgemeester, Strandvonder
G. L. H. Hooft.

KENNISGEVING.

Burgemeester en Wethouders van Maasland brengen bij deze, dat ingevolge art. 3 van het Reglement op de Wegen en Voetpaden in de provincie Zuidholland van den 11. en 17. November 1852, de aanteekening en legger dier wegen en voetpaden in genoemde gemeente, gedurende twee maanden, te rekenen van den 21sten November 1853, op de Secretarie der gemeente, des voormiddags van 10 tot 1 ure, ter lezing zal liggen en dat gedurende dien tijd de belanghebbenden hunne bezwaren tegen de aanteekeningen op den legger bij den Gemeenteraad schriftelijk kunnen indienen.

Maasland, den 18den November 1854.

Burgemeester en Wethouders,
A. Noordam.
De Secretaris,
M. de Jong *L. S.*

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

* * Heden den elfden November 1800 drie en vijftig, heb ik ondergeteekende, *Philip Wouters*, Deurwaarder bij de Arrondissements-regtbank van en wonende te 's Hertogenbosch, ten verzoeke van *Gerrit Overkamp*, Schoenmaker, wonende te St. Oedenrode, toegelaten om het dezelfkosteloos proces te voeren bij beschikking der Arrondissements-regtbank te 's Hertogenbosch, de dato 5 November 1852, voor wien als Procureur blijft occuperen *Bastiaan Adriaan Holster*, wonende te 's Hertogenbosch, en uit krachte van een verlof van evengemelde Regtbank verleend bij Vonnis van den 30sten September 1853,

ten *derden male* Opgeroepen

Johan Henrich Wunning, laatstelijk gewoond hebbende te 's Hertogenbosch, thans afwezig, mijn Exploit doende bij aanplakking aan de voorname deur der Vergaderplaats van gedachte Regtbank en aan het Huis der Gemeente te 's Hertogenbosch, terwijl afschrift van dit mijn Exploit is afgegeven aan den Heer Officier van Justitie bij meergemelde Regtbank, die het oorspronkelijke met *gezien* geteekend heeft; en zullende gelijk afschrift, bovendien worden geplaatst in de *Staats-courant* en de *Provinciaal Dagblad van Noordbrabant en 's Hertogenbossche Stads-Courant*, thans *Provinciale Noordbrabantsche en 's Hertogenbossche Courant*), zijnde, de nieuwspapieren hiertoe bij voormeld verlof uitdrukkelijk aangewezen

Om te verschijnen op Woensdag den achtsten Maart eerstkomende, des voormiddags om tien ure, voor de Arrondissements-regtbank voormeld, zitting houdende in het Paleis van Justitie te 's Hertogenbosch; — ten einde:

aangezien de opgeroepene, die Zoon is van wijlen *Hendrik Conrad Wunning* en *Sophia Overkamp*, welke laatste Zuster is van den Vader des Requirants, in den jare 1800 twaalf zijne woonplaats 's Hertogenbosch heeft verlaten, zonder volmagt tot het waarnemen zijner zaken gegeven of orde op het beheer derzelve gesteld te hebben;

aangezien sedert het vertrek van den opgeroepene alzoo meer dan vijf jaren zijn verloopen, en er geen bewijs is ingekomen van zijn aanwezen of overlijden;

aangezien de Requirant gevolgelijk als medebelanghebbende geregtigd is te doen verklaren, dat er Regtsvermoeden van het Overlijden van den opgeroepene bestaat, en wel sedert 1 Januarij 1800 twaalf;

Voor opgemelde Regtbank van zijn aanwezen te doen blijken; zullende wanneer op deze Dagvaarding noch de opgeroepene noch iemand voor hem opkomt, die van zijn aanwezen doet blijken, door den Requirant hiervan gevraagd worden Acte, en tevens geconcludeerd dat het der Regtbank moge behagen te verklaren dat er Regtsvermoeden van Overlijden van den opgeroepene bestaat, sedert den 1sten Januarij 1800 twaalf, met veroordeeling van den opgeroepene in de kosten van het geding.

De kosten van mij Deurwaarder zijn, in debet, vier gulden vijf en veertig cents, zonder registratie.

P. Wouters.

Bekendmaking, ingevolge art. 31 van het Wetboek van Koophandel.

Bij Notariele Acte, op heden te Rotterdam gepasseerd en geregistreerd, hebben de Ondergeteekenden verklaard, met onderling genoegen te hebben geëindigd en mitsdien Ontbonden de Vennootschap wegens den Handel in Wollen en Katoenen Manufacturen, en al wat daartoe behoort, door hen onder de Firma van *Crone, Arnouts & Co.* te Rotterdam gedreven; zullende de laatst-ondergeteekende belast zijn met de liquidatie der onverëffende zaken der gemelde Vennootschap; waartoe door hem van de Firma zal worden gebruik gemaakt, met bijvoeging der woorden, *in Liquidatie.*

Rotterdam, 17 November 1853.

H. H. J. Crone.
P. E. Arnouts.
J. A. Meeuwsen.

MINISTERIE VAN KOLONIEN.

STAAT VAN NALATENSCHAPPEN, berustende bij de Weeskamer te Amboina, welke door de daarop regt hebbende, onder overlegging van een bewijs van erfregt, in Nederland bij het Ministerie van Kolonien kunnen worden gereclameerd.

Namen der erflaters.	Qualiteiten.	Geboorteplaats.	Namen der ouders.	Dagteekening en plaats van overlijden.	Onder beheer der weeskamer gekomen.	Namen der erfgenamen.	Bedrag der saldo's.	[illegible]	Totaal.
Oet, Johannis	particulier	onbekend	onbekend	onbekend	1 Junij 1828	onbekend	f 107.52	f 23.25	f 130.77
Wiesser, J. G. H.	sergeant 2de bat. 20ste afd. nat. inf.	idem	idem	idem	24 Aug. 1829	J. H. Wiesser	20.835	17.14	[illegible]
van Ammers, Gerrit Aart	[illegible]	idem	idem	idem	[illegible]	onbekend	69.65	—	[illegible]
Costerus, [illegible] Casparus	ambtenaar op wachtgeld	Amsterdam	idem	19 April 1835 te Amboina	22 Oct. 1835	idem	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Wouters, Jacob	gepensioneerd boekhouder te Amboina	Amboina	idem	26 Sept. 1835 te Amboina	2 Mei 1836	idem	67.81[illegible]	16.38[illegible]	84.20
Amstel, Hendrik	gepens. opziener van 's lands mater.-magaz. te Amboina	Middelburg	idem	12 Mei 183[illegible] te Amboina	14 Mei 183[illegible]	Arnoldus Amstel	74.08	22.96[illegible]	96.7[illegible]
Penanka, Zacharias	gepensien. 2de luit. 4de bat. 20ste afd. nat. inf.	Menado	idem	21 Oct. 1838 te Amboina	21 Julij 1840	onbekend	[illegible]	—	[illegible]
Reijke, Pierre Jean Louis	gewezen resident van Hila	Batavia	idem	29 April 1837 te Amboina	30 Junij 1845	idem	48.27	—	[illegible]
Stoete, Jan Hendrik	bootsman bij het [illegible]	Rotterdam	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Le Roux, Willem Ferdinand	gegageerd sergeant-majoor der infanterie	Columbo op het eiland Ceylon	Matian en Susana Kruikenblik	7 Maart 1845 te Amboina	idem	idem	4.34	—	4.34
de Koe, Juriaan	bootsman bij het civile havendepartem.	Edam	Jaquis en Geertje Burkhout	25 Maart 1846 te Amboina	31 Julij 1846	idem	[illegible]	—	[illegible]
Bouwens, Daniel	idem	idem	Jan en Trijntje Scholten	29 Jan. 1849 te Amboina	30 Oct. 1849	idem	[illegible]	—	[illegible]
Fluckiger, Jacob	gegageerd fuselier	Rochbuch in Zwitserland	Jacob en Maria Fluckiger	11 Sept. 1851 te Amboina	9 Dec. 1851	idem	10.57	—	10.57
Rubay, Petrus Anthonius Cornelis	gewez. 1e luit. inf. en lid der weeskamer	Antwerpen	J.B.J. Rubay en H.C. Seekersz	18 Mei 1851 te Amboina	18 Mei 1851	idem	[illegible]	—	[illegible]

KEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

AMSTERDAM, 18 November 1853, 1/4 voor 4 ure.

	pCt.	Laagste koers.	Hoogste koers.	Geblev. koers.	Laatste koers v. gisteren.
Nederland. Werk. Schuld.	2 1/2	60 3/4	61	61	60 3/4
Dito dito	3	73 1/4	73 1/2	73 1/2	73 1/4
Dito dito	4	91 7/8	92 1/8	92 1/8	91 15/16
Amortisatie	3 1/2	—	—	—	—
Aand. Handel-Maats.	4 1/2	—	—	—	125
O. h. Leening 1844	[illegible]	91 15/16	92	—	91 15/16
Aand. Agent. Spoorweg	[illegible]	—	—	—	—
Dito Holl. dito		—	—	—	—
Belgie. Certificaten	2 1/2	—	—	—	—
Dito *Rothschild*	[illegible]	—	—	—	—
Frankrijk. Certificaten	3	—	—	—	—
Rusland. Bij *Hope en C.*	5	103 1/8	—	—	[illegible]
Dito A°. 1828-1829		102 1/8	—	—	[illegible]
Inschr. op 't Grootboek	6	—	—	—	—
Dito Certificaten		—	—	—	—
Cert. dito Hamb. Adm.	5	—	—	—	—
Negot. 1831 en 1833	5	94 1/4	—	—	—
Negot. 1840	4	[illegible]	—	—	[illegible]
Dito *Stieglitz*	4	[illegible]	—	—	[illegible]

	pCt.	Laagste koers.	Hoogste koers.	Geblev. koers.	Laatste koers v. gisteren.
Rusland. Neg. Stiegl. Nieuwe	4	—	—	—	—
Nieuwe Engelsche	4 1/2	—	—	—	95 1/4
Spanje. Nieuwe 3 pCt. thans	1	21 5/16	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Nieuwe	3	—	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Binnenlandsche	3	40 3/8	[illegible]	[illegible]	40 3/8
Cert. Coup. Sp. Com.		5 5/16	5 3/8	—	5 5/16
Amortisabele Schuld		—	—	—	4 3/4
Portugal. Londen, Nieuwe	3	36 3/8	36 7/16	—	36 3/8
Dito Uitgestelde		—	—	—	—
Oostenrijk. Bank	5	—	—	—	—
Dito	4	—	—	—	—
Metalliek 1816-1852	5	75 1/16	75 3/8	—	75 1/8
Dito 1847	2 1/2	38 3/4	38 7/8	—	38 5/8
Dito 1853-1852	2 1/2	38 3/4	38 7/8	—	38 5/8
Dito 1849	5	89 1/8	89 1/2	89 1/2	89
Dito Lett. B	5	89 1/8	89 1/2	89 1/2	89
Lot. f 500 bij *Rothschild*		—	—	—	—
[illegible] f 250 dito 1854		—	—	—	—
Nassau. Certific. bij *L. en B.*	5	—	—	—	—

	pCt.	Laagste koers.	Hoogste koers.	Geblev. koers.	Laatste koers v. gisteren.
Polen. Obligatien	4	—	[illegible]	[illegible]	—
Aandeelen 1835		—	—	—	[illegible]
Sardinie. Te Londen	5	—	—	—	—
Denemarken. Dito	3	—	—	—	—
Peru. Dito	4 1/2	6[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Griekenland. Dito	5	—	—	—	—
Philadelphia. Bij *Hope en C.*	5	—	—	—	—
Te Londen	6	[illegible]	—	—	—
Bank, origin		—	—	—	4 1/16
Louisiana. Te Londen	5	—	—	—	—
Brazilie. Te Londen [illegible]	5	[illegible]	95 1/8	—	95
Dito 1843	5	—	—	—	—
Grenada. Dito à L. [illegible]	[illegible]	—	—	—	[illegible]
Dito Uitg.		—	—	—	[illegible]
Ecuador		—	—	—	[illegible]
Mexico. Te Londen L.St. 100	5	22 1/2	22 3/4	—	[illegible]
[illegible]	[illegible]	21 9/16	21 5/8	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3 1/2	—	—	—	—
Dito Uitg.	1	—	—	—	—

WISSELKOERSEN.

Parijs	2/m. do.	G. 55 3/4	P. —
Idem	kort.	—	56 1/4
Bordeaux	2/m.	55 5/8	—
Idem	15/d.	55 1/8	—
Madrid	3/m.	243	—
Cadix		243	—
Sevilla		240	—
Bilbao		243	—
Lissabon		41 1/2	—

Porto	3/m. do.	G. 41 1/2	P. —
Genua	2/m.	[illegible]	—
Livorno		38 7/8	—
Napels		81 1/2	—
Weenen	6/w.	35 1/2	—
Augsburg		35 3/8	—
Frankfort a/M.		[illegible]	—
St. Petersburg	3/m.	1.85	—
Rotterdam kort, per f 100			1/8

Londen	kort. f	11.65
Idem	2/m.	11.55
Hamburg	[illegible] Sl.	[illegible]
Idem	[illegible]	35 1/4

PRIJS VAN HET GELD.

Beleening 3 à — Disconto [illegible]
Prolongatie 4 à —

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.